

Κάτω από τη βάση πήραν τα Ελληνόπουλα που συμμετείχαν στην έρευνα του ΟΟΣΑ «PISA 2015»

«Μετεξεταστήα» τα σχολεία μας

ΧΩΡΙΣ ΚΙΝΗΤΡΑ

Η έρευνα αποτυπώνει την απογοήτευση των Ελλήνων 15χρονων μαθητών. Απαντώντας σε ερωτηματολόγια για τους ίδιους, την οικογένειά τους, το σχολείο και τις μαθησιακές τους εμπειρίες, εμφανίζονται με χαμηλές επαγγελματικές προσδοκίες από τις γνώσεις που τους προσφέρουν οι επιστήμες και χωρίς κίνητρα να μελετήσουν.

Ρεπορτάζ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΗ

Απογοητευτικά για τη χώρα μας είναι τα αποτελέσματα της έκθεσης του ΟΟΣΑ «PISA 2015», που έβαλε βαθμό «κάτω από τη βάση» στους Έλληνες μαθητές, ηλικίας 15 ετών, που μετείχαν σε αυτή. Με βάση τα αποτελέσματα που δημοσιεύθηκαν χθες, η Ελλάδα κατέλαβε τη 43η

θέση ανάμεσα σε 72 χώρες σε τρία βασικά αντικείμενα αξιολόγησης, με επίδοση που εμφανίζει στατιστικά σημαντική διαφορά από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Στόχος της έρευνας PISA, που διεξάγεται κάθε τρία χρόνια, είναι να μετρήσει την ικανότητα των 15χρονων μαθητών να εφαρμόζουν γνώσεις και, κυρίως, δεξιότητες στις φυσικές επιστήμες, στα μαθηματικά και στην κατανόηση

κειμένου, ούτως ώστε να συμμετέχουν ενεργά στη σύγχρονη κοινωνία. Η Ελλάδα έλαβε στις φυσικές επιστήμες μόλις 455 μονάδες (απόλυτα 6 μονάδων έναντι της προηγούμενης έρευνας) έναντι 556 της Σιγκαπούρης, που κατέταξε πρώτη, και 493 που είναι ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ. Στην κατανόηση κειμένου η επίδοση των Ελλήνων μαθητών υποχώρησε κατά 8 μονάδες, «πάνοιχτας» συνολικά 467, έναντι 535 της Σιγκαπούρης, και 493 στον μέσο όρο του ΟΟΣΑ. Επίσης στα μαθηματικά «κέρδισε» μία μονάδα και έλαβε 454 έναντι 564 της Σιγκαπούρης και 490 στον μ.ό. του ΟΟΣΑ. Όπως αναφέρεται στην έρευνα, η Ελλάδα είναι από τις χώρες που οι επιδόσεις των μαθητών επιδεινώθηκαν κατά μέσο όρο από το 2009 μέχρι σήμερα σε όλα τα επίπεδα, τόσο στο υψηλό και μεσαίο βαθμολογικά όσο και στο χαμηλό. Την ίδια ώρα οι Έλληνες μαθητές που έπιασαν χαμηλή επίδοση και στα τρία αντικείμενα ξεπερνούν το 20%, γεγονός που κατατάσσει την Ελλάδα στις πέντε χώρες της ΕΕ με τα πιο απογοητευτικά ποσοστά, ενώ μόλις 6,8% πέτυχε υψηλή επίδοση τουλάχιστον στο ένα αντικείμενο.

Στην έρευνα μετείχαν συνολικά 540.000 μαθητές, ηλικίας 15 ετών, από 72 χώρες, ενώ από την Ελλάδα μετείχαν 5.500 μαθητές και μαθήτριες από 212 δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το PISA 2015 περιελάμβανε ένα διάφορο ηλεκτρονικό τεστ για κάθε μαθητή, με θέματα αποτελούμενα από ερωτήσεις κλειστού τύπου και ανοικτές ερωτήσεις σύντομης απάντησης.

«Εξίσωση των όρων»

«Τα αποτελέσματα της έρευνας, αν και αποτυπώνουν μια ελαχίστη μόνο μεταβολή των επιδόσεων των Ελλήνων μαθητών, αξίζουν προσοχής», σχολίασε ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Γεράσιμος Κουζέλης, προσθέτοντας ότι τα ελληνικά αποτελέσματα χαρακτηρίζονται από «μεγάλη διαφορά ανάμεσα στις υψηλές επιδόσεις», γεγονός που θέτει εκ νέου το ζήτημα της εξίσωσης των όρων εκπαίδευσης και την ενίσχυση των πιο ευάλωτων ομάδων. Σύμφωνα με τον κ. Κουζέλη, θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια κυρίως για την πραγματική και κριτική κατανόηση κειμένων, «ένα ζήτημα που σφραγίζει τις αδυναμίες του ελληνικού σχολείου». ●

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΘΗΤΕΣ τα βρήκαν... σκούρα όχι μόνο στα μαθηματικά, αλλά και στις φυσικές επιστήμες και στην κατανόηση κειμένου

ΝΑΥΑΓΙΟ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΙΣ 35 ΧΩΡΕΣ ΤΟΥ ΟΟΣΑ

ΑΠΩΣΗ

Της Χρύσας Σοφιοπούλου

Άλλη κατεύθυνση

Στον προσανατολισμό του εγχώριου εκπαιδευτικού συστήματος απέδωσε τα «αναμενόμενα», όπως τα χαρακτήρισε, αποτελέσματα της έρευνας η εθνική διαχειρίστρια PISA, επίκουρος καθηγήτρια του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεματικής του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, Χρύσα Σοφιοπούλου.

«Η μέση επίδοση της Ελλάδας στην έρευνα PISA ήταν αναμενόμενη. Το PISA αξιολογεί γνώσεις και δεξιότητες που δεν έχουν οι Έλληνες μαθητές, διότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα έχει άλλο προσανατολισμό. Οχι απαραίτητα "κακό", απλώς διαφορετικό. Δηλαδή το ελληνικό σχολείο προσφέρει μεν ένα πλήθος γνώσεων στους μαθητές, αλλά όχι πώς να εφαρμόζουν τις γνώσεις αυτές, να αναλύουν και να επικοινωνούν όταν έχουν να ερμηνεύσουν και να λύσουν προβλήματα της καθημερινής ζωής στη σύγχρονη κοινωνία», τόνισε η κυρία Σοφιοπούλου. Μιλώντας στο «Εθνος», η εθνική διαχειρίστρια αναφέρθηκε στην αξία της έρευνας PISA, εξηγώντας ότι αποτελεί τη «μεγαλύτερη βάση δεδομένων που παρέχει μια εκπαιδευτική έρευνα σήμερα, καθώς αποτυπώνει πολλά στοιχεία του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Μπορούμε να δούμε το προφίλ των μαθητών μας, τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους για πολλά θέματα κ.λπ.».

ΠΡΩΤΗ Η ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

Ικανότητες για τον 21ο αιώνα

Σε αντίθεση με τις χαμηλές επιδόσεις των Ελλήνων μαθητών, την πρώτη στην έρευνα κατέλαβαν η Σιγκαπούρη, η Ιαπωνία και η Εσθονία, ενώ την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν η Ταϊβάν, η Φινλανδία, το Μακάο (Κίνα), ο Καναδάς, το Χονγκ Κονγκ και η Κίνα.

Γιατί όμως η Σιγκαπούρη κατέλαβε την πρώτη θέση στην έρευνα; Πέρα από τις

σική, στις τέχνες και στον αθλητισμό, να καλλιεργήσουν τις ηγετικές τους δεξιότητες, καθώς και τις κοινωνικές και συναισθηματικές τους ικανότητες. Κάθε μαθητής μετέχει σε προγράμματα που τον βοηθούν να οικοδομήσει αίσθηση ευθύνης προς την κοινότητά του.

Μεγάλη αξία στα αποτελέσματα των διεθνών αξιολογήσεων δίνει η Εσθονία,

που προτάσσει την ανάγκη ισότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα. Για τον σκοπό αυτό ενίσχυσε τα κονδύλια για τα σχολεία που μιλούν ρωσικά. Η χώρα έχει

Οι χώρες που πήγαν καλά στην έρευνα παρείχαν καλλιέργεια ηγετικών αλλά και κοινωνικών δεξιοτήτων, όπως και την προώθηση της κριτικής σκέψης

παιαιότερες μεταρρυθμίσεις, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η χώρα ανέπτυξε το πλαίσιο «21CC», με στόχο να καλλιεργήσει στους μαθητές δεξιότητες και αξίες που θα τους επιτρέψουν να ευδοκιμήσουν τον 21ο αιώνα. Τα σχολεία παρέχουν προγράμματα σπουδών αλλά και εξωσχολικών δραστηριοτήτων. Οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν το ενδιαφέρον τους αλλά και το ταλέντο τους στη μου-

καθιερώσει τρόπους στήριξης των ασθενέστερων μαθητών και την ένταξή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι μαθητές περνούν επίσης από συνέντευξη, ενώ τα σχολεία εφαρμόζουν τα κατάλληλα μέτρα για όσους δεν έχουν ικανοποιητικές επιδόσεις. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου της σχολικής διαρροής, τα τελευταία χρόνια οι μαθητές δέχονται εξατομικευμένη στήριξη, που

περιλαμβάνει την κάλυψη ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, τη λογοθεραπεία, την ψυχολογική αρωγή και τη συμβουλευτική. Ωστόσο ο ΟΟΣΑ βλέπει ως πρόβλημα ότι το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, παρά τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την ενίσχυσή του, δεν είναι ελκυστικό.

Στην Κίνα

Μεταρρυθμίσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα έχει προωθήσει και η κινεζική κυβέρνηση, που μεταξύ άλλων ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή, τη διαδραστική και συνεργατική μάθηση αλλά και την εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των καθηγητών. Οι περιοχές που μετείχαν στο «PISA 2015» ανέλαβαν την πρωτοβουλία ώστε τα σχολεία να μην παρέχουν ενιαίο πρόγραμμα, αλλά να δίνουν την ευκαιρία μαθημάτων επιλογής στους μαθητές, ενώ στήριξαν το περιεχόμενο της διδασκαλίας στη μαθησιακή έρευνα, με στόχο την προώθηση της δημιουργικότητας και της κριτικής σκέψης. Επιπλέον, έχει δοθεί έμφαση στην ολοκληρωμένη αξιολόγηση.

Η ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΔΟΣΗ των Ελλήνων μαθητών αποδίδεται στον διαφορετικό προσανατολισμό του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος σε σχέση με αυτά των χωρών που διακρίθηκαν

6,8%

το ποσοστό των Ελλήνων μαθητών που έπιασαν υψηλές επιδόσεις σε τουλάχιστον 1 από τα 3 αντικείμενα.

39,1%

Στη Σιγκαπούρη το ίδιο ποσοστό έφθασε στο 39,1%, ενώ σε επίπεδο χωρών ΟΟΣΑ στο 15,3%.

15,3%

1 στους 10

μαθητές που προέρχονται από τις χώρες του ΟΟΣΑ έχει ιδιαίτερα υψηλές επιδόσεις στα Μαθηματικά. Όμως στη Σιγκαπούρη ισχύει το ίδιο για πάνω από 1 στους 3 μαθητές.

2,5 χρόνια

φώτισης υπολογίζεται ότι χρίζουν τους μαθητές της Ελλάδας από εκείνους της Σιγκαπούρης. Ο μέσος όρος των δύο χωρών διαφέρει κατά 101 μονάδες.

13%

το ποσοστό διακρίμανσης της επίδοσης των μαθητών από τις χώρες του ΟΟΣΑ.

2. ΚΟΥΡΕΥΟΥΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΝΤΙ ΓΙΑ ΧΡΕΟΣ

Μέσο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/12/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/12/2016

Σελίδα: 1

ΣΕΛΙΔΕΣ
6-8

**ΝΕΑ ΕΠΩΔΥΝΑ ΜΕΤΡΑ ΠΑΡΑ ΤΟΥΣ
ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

«Κουρεύουν» εισοδήματα αντί για χρέος

**ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΞΑΝΑ
Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ
ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟΥ
ΟΡΙΟΥ ΣΤΙΣ 5.000 ΕΥΡΩ
ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ
ΚΥΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ**

**Επεκτείνεται
ο δημοσιονομικός
κόφτης**
και στα διαρθρωτικά
για εργασιακά,
απολύσεις και Δημόσιο

**Και δημοσκοπικός
εφιάλτης
για τον ΣΥΡΙΖΑ**
ΣΤΙΣ 11 ΜΟΝΑΔΕΣ
ΤΟ ΠΡΟΒΑΔΙΣΜΑ ΤΗΣ Ν.Δ.
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ PULSE

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΩΣ 4,2 ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

Ξανά «κούρεμα» εισοδημάτων και με υπογραφή του ΔΝΤ

Στη δυσάρεστη θέση να πρέπει να αποक्रούσει νέα σκληρά δημοσιονομικά και διαρθρωτικά μέτρα ύψους έως 4,2 δισ. ευρώ ακόμη και για το 2018 βρίσκεται ξανά το οικονομικό επιτελείο, το οποίο ξεκίνησε τη δεύτερη αξιολόγηση με την προοπτική ότι θα είναι πιο «εύκολη» από την πρώτη, η οποία ως γνωστόν έκλεισε με νέα μέτρα ύψους 5,4 δισ. ευρώ.

Την κατάσταση περιέπλεξε η απαίτηση από τους Ευρωπαίους εταίρους μας ότι την τεχνική συμφωνία σε επίπεδο θεμάτων (Stuff Level Agreement) για τη δεύτερη αξιολόγηση θα πρέπει να υπογράψει και το ΔΝΤ. Την ίδια ώρα όμως οι άνθρωποι του Ταμείου εμφανίστηκαν χθες δυσαρεστημένοι από την εξέλιξη της τελευταίας συνόδου των υπουργών Οικονομικών της ευρωζώνης, θεωρώντας ότι ο στόχος για πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% δεν είναι εφικτός και η λύση για το χρέος (δηλαδή η ανακοίνωση μόνο των βραχυπρόθεσμων μέτρων) είναι ανεπαρκής. Επιπλέον σε πρώτη φάση, από την άνοδο των επιτοκίων ο Προϋπολογισμός θα επιβαρυνθεί με ποσό 500 εκατ. ευρώ για να αποκλιμακωθεί μεταγενέστερα και σε βάθος χρόνου.

Ωστόσο, στην προχθεσινή συνεδρίαση ο εκπρόσωπος του Ταμείου, επικεφαλής του ευρωπαϊκού Τμήματος του ΔΝΤ Πόουλ Τάμσεν φέρεται να λέει ότι αφού οι Ευρωπαίοι επιμένουν σε πρωτογενή πλεονάσματα στο 3,5% του ΑΕΠ, θα πρέπει να δούμε και τα διαρθρωτικά μέτρα που θα υποστηρίξουν ένα τέτοιο στόχο.

Με τον τρόπο αυτό έδειχνε ως συμβιβαστική λύση την υιοθέτηση από την Ελλάδα των μέτρων που υποδεικνύει το Ταμείο. Δηλαδή την περαιτέρω μείωση του αφορολόγητου και τη μείωση της λεγόμενης προσωπικής διαφοράς μεταξύ των παλιών και των νέων συνταξιούχων.

Δημοσίευμα

Σχετικό είναι και το δημοσίευμα των «Financial Times», που θέλει στην κοινή θέση των υπουργών Οικονομικών μετά το τέλος του Ευροgroup να υπάρχει αναφορά για απαίτηση προς την Ελλάδα επανεξέτασης του ασφαλιστικού και του φορολογικού, η οποία στη συνέχεια αποσύρθηκε. Το δημοσίευμα -το οποίο δεν

ΤΑΣΟΣ ΔΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
tdasopoulos@e-typos.com

διαφεύσθηκε ούτε από την Ελλάδα ούτε και από την πλευρά των δανειστών- αποδεικνύει το κλίμα και την ουσία των συζητήσεων που έγιναν μεταξύ των υπουργών Οικονομικών της ευρωζώνης και του ΔΝΤ.

Τελικά, βέβαια, το κείμενο που είδε το φως της δημοσιότητας ως κοινή θέση των υπουργών Οικονομικών της ευρωζώνης έκανε μια σχετικά αόριστη αναφορά στο δημοσιονομικό κόφτη ως λύση για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα στο 3,5% του ΑΕΠ.

Τα δημοσιονομικά μέτρα

Οι απαιτήσεις του ΔΝΤ σε ό,τι αφορά στα δημοσιονομικά μέτρα έχουν περιγραφεί στις γενικές τους γραμμές από την έκθεση του άρθρου IV του ΔΝΤ για την Ελλάδα τον περασμένο Σεπτέμβριο:

Το ΔΝΤ υποδεικνύει περαιτέρω ψαλίδι του αφορολόγητου και μείωση της λεγόμενης προσωπικής διαφοράς μεταξύ των παλιών και των νέων συνταξιούχων

1 Σε ό,τι αφορά στη φορολογία, σημειώνεται ότι ακόμη και μετά τη μείωση του περασμένου Μαΐου στο αφορολόγητο από τις 9.505 στις 8.636 ευρώ περίπου το 55% των φορολογουμένων συνεχίζει να μην πληρώνει φόρο εισοδήματος. Σε αντίστοιχο χρόνο ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών, **Γιώργος Χουλιαράκης**, μιλώντας στη διαρκή υποεπιτροπή του χρέους της Βουλής είχε παραδεχθεί το πρόβλημα, χαρακτηρίζοντας «μόνιμη παθολογία του ελληνικού φορολογικού συστήματος» την πολύ στενή φορολογική βάση που διαχειρίζεται ο εκάστοτε υπουργός Οικονομικών.

Το ΔΝΤ είχε ζητήσει από τον Απρίλιο τη μείωση του αφορολόγητου στις 6.000 ευρώ, ενώ πιο πρόσφατα είναι η πρόταση της Πα-

γκόσιας Τράπεζας που μιλά για αφορολόγητο στις 5.000. Παρ' όλα αυτά μέχρι στιγμής αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες αποκλείουν να ανοίξει και πάλι θέμα αφορολόγητου. Πάντως, μια περικοπή του αφορολόγητου κατά 42% όπως ζητά το ΔΝΤ δυνυστικά μπορεί να φέρει πρόσθετα έσοδα της τάξης των 1,7 - 2 δισ. ευρώ.

2 Το δεύτερο βαρύ δημοσιονομικό μέτρο στο οποίο αναφέρεται το ΔΝΤ είναι η μείωση των υφιστάμενων συντάξεων. Το Ταμείο θεωρεί ότι οι αλλαγές που έγιναν τον Μάιο μεταφέρουν το συνολικό βάρος στους νέους συνταξιούχους, την ώρα που το σύστημα συνεχίζει να εμφανίζει έλλειμμα 10,5% του ΑΕΠ έναντι ελλείμματος 2,5% του ΑΕΠ ως μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο. Η λύση του προβλήματος για το ΔΝΤ είναι η περικοπή των υφιστάμενων συντάξεων μέσω της μείωσης της λεγόμενης προσωπικής διαφοράς μεταξύ παλιών και νέων συνταξιούχων. Αν το μέτρο εφαρμοστεί σε μια δόση, μπορεί να οδηγήσει σε άμεση εξοικονόμηση της τάξης των 4 δισ. ευρώ ή 2,2% του ΑΕΠ σε μόνιμη βάση.

Τα διαρθρωτικά

Σε ό,τι αφορά στα διαρθρωτικά μέτρα, όπως η παράδειγμα το εργασιακό, ο πρόεδρος του Ευροgroup, **Γερούν Ντάισελμπλουμ**, ξεκαθάρισε χθες ότι οι αλλαγές που θα αποφασιστούν στο πλαίσιο της δεύτερης αξιολόγησης δεν θα υπερβαίνουν τις βέλτιστες πρακτικές και το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Το θέμα είναι όμως ότι το καθεστώς που διέπει σήμερα στην Ελλάδα τις ομαδικές απολύσεις υπερβαίνει το ευρωπαϊκό κεκτημένο, επιβάλλοντας τη διοικητική ρύθμιση, δηλαδή την ύγκριση των απολύσεων από τον εκάστοτε υπουργό Εργασίας. Το ίδιο και το θέμα των συνδικαλιστικών προνομίων και των συνθηκών κήρυξης απεργίας, στο οποίο υπάρχει επίσης πίεση για αλλαγές.

Για το Δημόσιο

Ενα άλλο διαρθρωτικό θέμα που αναμένεται να ανοίξει το επόμενο διάστημα είναι αυτό των αλλαγών στο Δημόσιο. Η επιβολή της μόνιμης κινητικότητας που έχει ετοιμάσει το υπουργείο Εσωτερικών θα πρέπει να καταλήγει σύμφωνα με το ΔΝΤ σε απολύσεις αν δεν υπάρχουν μόνιμες θέσεις που θα πρέπει να καλυφθούν

2. ΚΟΥΡΕΥΟΥΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΝΤΙ ΓΙΑ ΧΡΕΟΣ

Μέσο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/12/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/12/2016

Σελίδα: 7

Τα αστειάκια και τα χαμόγελα Ντάσις-Μπλουμ - Τσακαλώτου, μάλλον είναι πριν από την έναρξη του Eurogroup. Μετά τη λήξη, πάντως, ο εκπρόσωπος του ΔΝΤ, Πόουλ Τόμσεν, φέρεται να λέει ότι αφού οι Ευρωπαίοι επιμένουν σε πρωτογενή πλεονάσματα στο 3,5% του ΑΕΠ θα πρέπει να δούμε και τα διαρθρωτικά μέτρα που θα υποστηρίξουν έναν τέτοιο στόχο.

ΠΡΟΘΕΣΗ ΨΗΦΟΥ

ΠΗΓΗ: PULSE

▶▶ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗ PULSE

11 μονάδες μπροστά η Ν.Δ.

ΑΝΟΙΓΕΙ η ψαλίδα υπέρ της Ν.Δ. ενώ ο Κυριάκος Μητσοτάκης διευρύνει τη διαφορά από τον Αλέξη Τσίπρα στην καταλληλότητα πρωθυπουργού. Στην έρευνα της Pulse, που διενεργήθηκε για λογαριασμό της εκπομπής «Evening Report» του Γιώργου Κουβαρά στο Action24, η διαφορά στην πρόθεση ψήφου βρίσκεται στις 11 ποσοστιαίες μονάδες ενώ στην τελευταία δημοσκόπηση της ίδιας εταιρίας τον Σεπτέμβριο ήταν στο 8%.

Στην πρόθεση ψήφου η Ν.Δ. συγκεντρώνει 31,5%, ο ΣΥΡΙΖΑ 20,5%, η Χρυσή Αυγή 7,5%, ακολουθεί η Δημοκρατική Συμπαράταξη με 6% και το ΚΚΕ με 5,5%. Στο όριο του 3% είναι η Πλευση Ελευθερίας, ενώ εκτός Βουλής μένουν η Ένωση Κεντρώων (2,5%), το Ποτάμι (2%) και οι ΑΝ.ΕΛ. (2%). Στην ίδια έρευνα, ο Κυριάκος Μητσοτάκης προηγείται με 13% του Αλέξη Τσίπρα στην καταλληλότητα για την πρωθυπουργία, διαφορά που είναι η μεγαλύτερη που έχει καταγραφεί από την Pulse, από τότε που τίθεται το συγκεκριμένο ερώτημα.

Τα ευρήματα όμως συνεχίζουν να είναι «δυσάρεστα» για Κουμουνδούρου και Μαξίμου. Στο ερώτημα που αφορά στη διεξαγωγή πρόωγων εκλογών, το 38% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η διεξαγωγή τους θα ήταν σήμερα η καλύτερη επιλογή για τη χώρα, έναντι 24% που προτιμά άλλη κυβέρνηση από την παρούσα Βουλή και 22% που επιλέγει την παραμονή της σημερινής κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝ.ΕΛ. Δικασμένοι εμφανίζονται οι πολίτες σε ό,τι αφορά την ανάγκη δημιουργίας νέων κομμάτων καθώς το 43% επιθυμεί την ίδρυση νέων κομμάτων έναντι του 45% που είναι αρνητικό σε αυτό το ενδεχόμενο.

Την ίδια στιγμή, η κυβέρνηση προσπαθεί να δημιουργήσει πανηγυρικό κλίμα μετά τη συνεδρίαση του Eurogroup. Χθες μάλιστα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δημήτρης Τζανακόπουλος «θιμήθηκε» τις... κόκκινες γραμμές: «Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο οφείλει να κατανοήσει ότι δεν πρόκειται να αποδεχτούμε σε καμία περίπτωση την απαίτηση για μέτρα μετά τη λήξη του προγράμματος. Εμμένουμε σταθερά στη θέση μας ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να αποτελεί την εξαίρεση στην ευρωπαϊκή κανονικότητα σε ό,τι αφορά τις εργασιακές σχέσεις».

Κ. ΚΑΤΣΑΒΟΥ

από τους υπαλλήλους που θα μπουν σε μια τέτοια διαδικασία.

Ένα επιμέρους θέμα για το Δημόσιο είναι η αναμόρφωση των ειδικών μισθολογίων το οποίο σύμφωνα με τις επιλογές που έχουν γίνει από την ελληνική πλευρά θα πρέπει να έχει ουδέτερο δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, θα πρέπει να περικοπούν κεκτημένα δικαιώματα αυτόματων εισοδηματικών αυξήσεων (μισθολογικές προαγωγές-ωριμάσεις) με στόχο να διατηρείται το μισθολογικό κονδύλι σε ποσοστό χαμηλό ως προς το ΑΕΠ στο διηνεκές.

Νέα μάχη

Με αυτά τα δεδομένα, η τρίτη επίσκεψη των θεσμών στην Αθήνα για τη δεύτερη αξιολό-

γηση θα είναι και η πιο κρίσιμη. Η στάση του ΔΝΤ θα κρίνει αν η δεύτερη αξιολόγηση μπορεί να γίνει πριν από το τέλος του 2016, όπως ευελπιστεί η κυβέρνηση, ή θα ζήσουμε άλλη μια πολύμηνη διαπραγμάτευση όπως αυτές που γνωρίζουμε.

Οι εκπρόσωποι της Ε.Ε., του ΔΝΤ, της ΕΚΤ και του ΕΜΣ αναμένεται να έρθουν στην Αθήνα μέσα στην επόμενη εβδομάδα προκειμένου να κλείσουν τα μεγάλα θέματα που μένουν ανοικτά. Το δημοσιονομικό κενό για το 2018 σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς είναι από 600 έως και 800 εκατ. ευρώ.

Αν το ΔΝΤ επιμείνει στην απαίτησή του οι διαφορές των προβλέψεων να καλυφθούν με μέτρα από την ελληνική πλευρά, τότε το κενό εκτοξεύεται στα 3,6 δισ. ευρώ και πλέον οι

συζητήσεις θα περιέλθουν σε αδιέξοδο, που είναι άγνωστο πώς και πότε θα ξεπεραστεί.

Αν πάλι το Ταμείο συμβιβαστεί για το τελευταίο έτος του προγράμματος με τον κόφτη και πάλι θα πρέπει να υπάρχουν επώδυνες τροποποιήσεις. Θα πρέπει δηλαδή να εγκαταλειφθεί η ιδέα της «οριζόντιας» περικοπής δαπανών (ιδρυτικός νόμος του περίφημου «κόφτη»).

Το Ταμείο θα επιβάλει στην ελληνική κυβέρνηση να επιλέξει συγκεκριμένους τομείς οι οποίοι θα κληθούν να πληρώσουν το λογαριασμό της όποιας δημοσιονομικής απόκλισης. Μοιραία τα δημοσιονομικά «αμορτισέρ» θα αναζητηθούν από τους μεγάλους λογαριασμούς του Δημοσίου, τις συντάξεις και φυσικά τους άμεσους φόρους. ■

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΔΕΧΘΗΚΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΣΟΪΜΠΛΕ ΠΡΟΣΔΟΚΩΝΤΑΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ανέφικτα τα πλεονάσματα, ασήκωτα τα νέα βάρη

Η αποδοχή ετήσιων πρωτογενών πλεονασμάτων 3,5% του ΑΕΠ επί σειρά ετών μετά το 2018, που αποδέχθηκε η κυβέρνηση, στο πλαίσιο του Eurogroup, εν όψει της προωθούμενης συνολικής απόφασης για το ελληνικό ζήτημα, αναμένεται να επιφέρει νέα βάρη στους πολίτες, καθώς η επίτευξη παρόμοιων επιδόσεων είναι ανέφικτη.

Όπως επισημάνουν στη βελγική πρωτεύουσα, στο παρελθόν μόνο η Νορβηγία και η Ιρλανδία πέτυχαν τέτοιες επιδόσεις, όταν οι οικονομίες έτρεχαν ακόμη και με διψήφια ετήσια ποσοστά αύξησης του ΑΕΠ.

Η χειρότερη

Είναι προφανές ότι στο θέμα των πρωτογενών πλεονασμάτων επικράτησε κατά κράτος η άποψη του Γερμανού υπουργού Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, ο οποίος υποκρέωσε την κυβέρνηση να αποδεχθεί τη χειρότερη από τις δύο βασικές εναλλακτικές επιλογές που υπήρχαν. Η άλλη ήταν να μειωθούν τα πρωτογενή πλεονάσματα στη ζώνη του 2%-2,5% ετησίως, θέση την οποία υποστήριζε και το ΔΝΤ. Το πόσα χρόνια θα διατηρηθούν τα πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% μετά το 2018 είναι άγνωστο. Μεταξύ 3 και 10 ετών είπε ο πρόεδρος του Eurogroup Γερόν Ντάισελμπλουμ, παραπέμποντας για αργότερα τη λήψη οριστικής απόφασης.

Ειδικότερα, συμφωνήθηκε οι εκπρόσωποι των θεσμών να ετοιμάσουν με την κυβέρνηση ένα νέο μηχανισμό. Στην ουσία θα πρόκειται για επέκταση και ενίσχυση του υφιστάμενου δημοσιονομικού «κόφτη» που τελειώνει με τη λήξη του Μνημονίου. Αυτό που επιδιώκει η κυβέρνηση είναι να μην υιοθετήσει τώρα προληπτικά νέα δημοσιονομικά μέτρα για την περίπτωση απόκλισης από το στόχο του 3,5% του ΑΕΠ. Ωστόσο, θα πρέπει να προσδιοριστούν από πού θα τα βρουν και να συμφωνήσουν σε έναν αυτόματο μηχανισμό.

Το 2018

Εάν η κυβέρνηση πιστεύει ότι μπορεί να αλλάξει το 2018 την απόφαση, κάνει πολύ μεγάλο λάθος γιατί οι Γερ-

Βρυξέλλες, ανταπόκριση
ΝΙΚΟΣ ΜΠΕΛΛΟΣ

μανοί φρόντισαν να συνδέσουν τα πλεονάσματα με μια άλλη σημαντική απόφαση που θα ληφθεί εκείνη την περίοδο και αφορά στην υλοποίηση των μεσοπρόθεσμων μέτρων για το χρέος. Εάν δηλαδή η τότε κυβέρνηση αρνηθεί τα μέτρα του πρωτογενούς πλεονάσματος, τότε δεν θα υπάρξει περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους.

Σύμφωνα με το Eurogroup, οι εκπρόσωποι των δανειστών θα επιστρέψουν στην Αθήνα το συντομότερο. Στις Βρυξέλλες λένε ότι αυτό θα γίνει μέσα στις επόμενες μέρες και θα μείνουν μέχρι να κλείσουν.

Στην Αθήνα, εκτός των πρωτογενών πλεονασμάτων, θα πρέπει να επιλυ-

Θεσμοί και κυβέρνηση συμφώνησαν για νέο μηχανισμό: στην ουσία, επέκταση και ενίσχυση του «κόφτη» μέχρι τη λήξη του νέου Μνημονίου

θούν τρία ανοικτά θέματα της αξιολόγησης: το δημοσιονομικό κενό του 2018, οι αλλαγές στα εργασιακά και τα θέματα της ενέργειας.

Τα βραχυπρόθεσμα

Αναφορικά με τα βραχυπρόθεσμα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους, που αποφασίστηκαν τη Δευτέρα, αξιωματικούς της ευρωζώνης δήλωσε χθες ότι θα αρχίσουν να εφαρμόζονται άμεσα, ενώ εκτιμάται ότι θα μειώσουν το χρέος κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μέχρι το 2060. Αυτό θα γίνει μέσω επιμύκνωσης της αποπληρωμής μέρους των δανείων από τα 28,3 στα 32,5 χρόνια, μέσω της μετατροπής κμινανόμενων επιτοκίων δανείων σε σταθερά και άλλων μικρότερων παρεμβάσεων διαχειριστικού χαρακτήρα. Το κόστος του μέτρου θα είναι μηδαμινό για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, δεδομένου ότι μπορεί

Στη συνεδρίαση του Eurogroup για την Ελλάδα... νίκησε ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε.

να εκμεταλλευθεί τη διεθνή συγκυρία και την άριστη πιστοληπτική του ικανότητα (AAA) και να δανειστεί με χαμηλό επιτόκιο σε μεγάλο βάθος χρόνου. Κόστος για την Ελλάδα θα υπάρξει βραχυπρόθεσμα γιατί τα σταθερά επιτόκια είναι πιο ακριβά από τα κμινανόμενα, αλλά αυτό θα υπερκαλυφθεί σε βάθος χρόνου από το μεγάλο όφελος.

Δέσμευση

Οι Ευρωπαίοι δεσμεύθηκαν στο ΔΝΤ ότι θα λάβουν το 2018 και μεσοπρόθεσμα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους. Αυτά μπορούν να βρεθούν από πολλές πηγές, που είναι φωτογραφηθεί τον περασμένο Μάιο από το Eurogroup, και περιλαμβάνουν περαιτέρω μειώσεις των επιτοκίων και επιμύκνωσης των περιόδων αποπληρωμής, καθώς και επιστροφή των κερδών από ελληνικά ομόλογα που έκυαν στη διάθεση τους η ΕΚΤ και κεντρικές τράπεζες

χωρών της ευρωζώνης. Επίσης, με τα χρήματα που θα περισσέψουν από τα δάνεια του τρίτου Μνημονίου, που δεν χρειάστηκαν για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, θα μπορούσε να αγοραστεί χρέος από τους άλλους δανειστές (διμερή δάνεια από τους εταίρους στο πλαίσιο της πρώτης διάσωσης του 2010 και από το ΔΝΤ). Οι Ευρωπαίοι δεν θα κοστολογήσουν αυτά τα μέτρα για εσωτερικούς πολιτικούς λόγους, ωστόσο θα τα κοινοποιήσουν στο ΔΝΤ, το οποίο μπορεί να κάνει εύκολα τους υπολογισμούς και να δει αν καθιστούν το χρέος βιώσιμο, ανέφερε χθες στις Βρυξέλλες πηγή της ευρωζώνης με εμπλοκή στη διαπραγμάτευση.

Η συζήτηση έδειξε ότι το ΔΝΤ θα μπορούσε να αποδεχθεί την προωθούμενη συνολική συμφωνία και να μπει στο πρόγραμμα - και αυτό θα ήταν μια θετική εξέλιξη γιατί θα έστελνε αξιόπι-

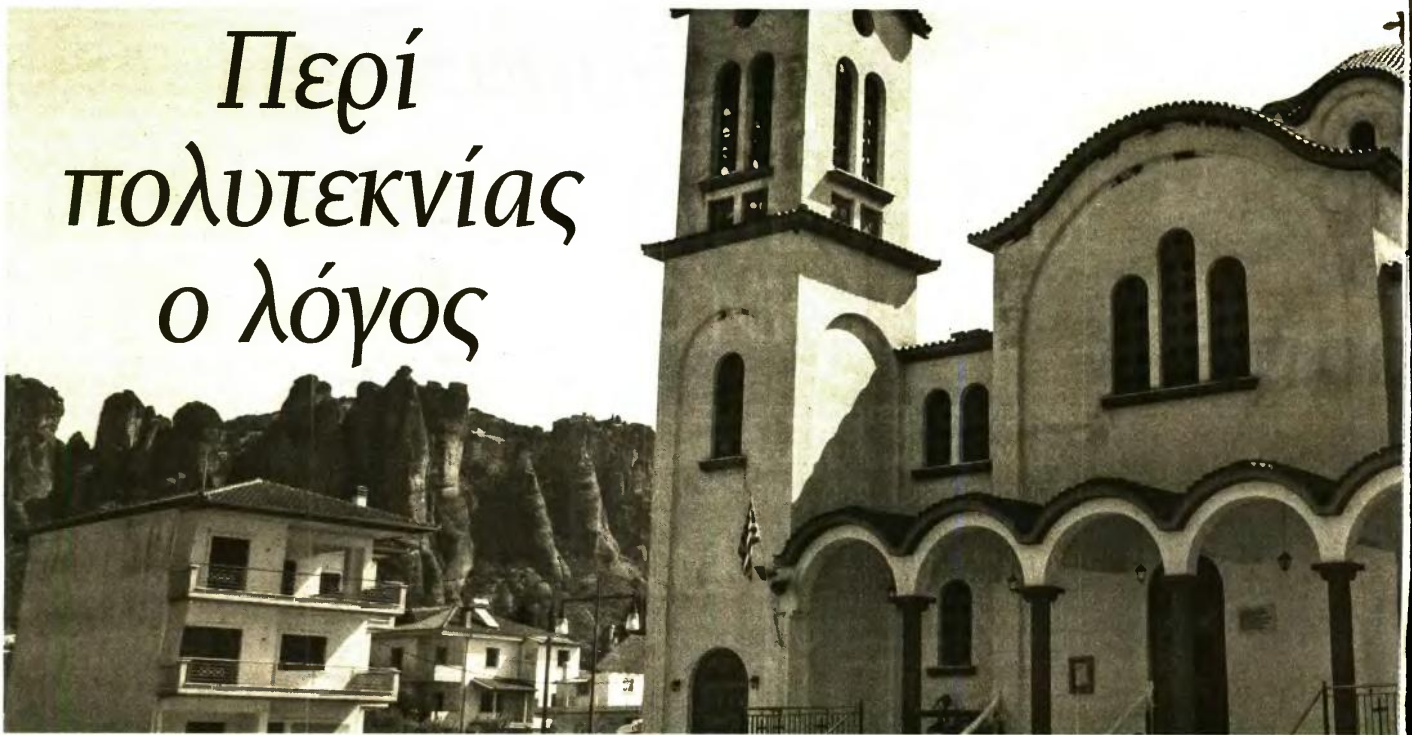
στο μήνυμα στις αγορές για την οικονομία και τη χώρα. Από τη στιγμή που το ΔΝΤ διαπιστώνει ότι η κυβέρνηση αποδέχεται πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% του ΑΕΠ μετά το 2018 και κατοχυρώνεται ότι αυτά θα επιτευχθούν ακόμη και με πρόσθετα μέτρα, δεν έχει κανένα λόγο να δώσει μάχη υπέρ της χώρας μας και δεν έχει και λόγο να μην μπει στο πρόγραμμα.

Από Ιανουάριο

Αναφορικά με τη διαδικασία, οι πιθανότερες επιτευχθείς συμφωνίας μέσα στον Δεκέμβριο σε πολιτικό επίπεδο, μέσω ενός έκτακτου Eurogroup, είναι ελάχιστες. Το πιθανότερο είναι ότι η συνολική συμφωνία, που θα περιλαμβάνει την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης, την ελάφρυνση του χρέους και την απόφαση του ΔΝΤ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα, θα επιτευχθεί εντός του Ιανουαρίου. ■

ΑΡΘΡΟ

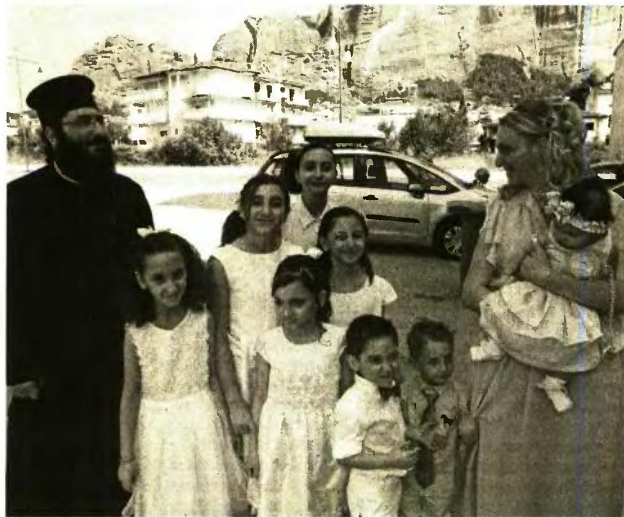
Περί πολυτεκνίας ο λόγος

Γράφει ο πατήρ **Χαράλαμπος Καπλανίδης** (I.N. Αγ. Κωνσταντίνου και Ελένης, Καλαμπάκα)

Την Κυριακή 4/9/2016 βαπτίσαμε το όγδοο παιδί μας, τη μικρή μας Φιλοθέη. Με αφορμή αυτό το γεγονός, θα ήθελα να αναφερθώ στο τόσο ευαίσθητο και παρεξηγημένο στις μέρες μας θέμα της πολυτεκνίας.

Επειδή σήμερα ακούγεται συνεχώς ότι η πολυτεκνία είναι επιλογή, θα ήθελα να διευκρινίσω το εξής: Επιλογή είναι ο γάμος ή η αγαμία, δηλαδή ο μοναχισμός. Αυτοί είναι οι δύο δρόμοι που, κατά τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό, μας δίνει ο Θεός να επιλέξουμε.

Αν επιλέξεις τον γάμο, θα κάνεις παιδιά. Το πόσα θα το επιτρέψει ο Θεός. Από πολλά μέχρι κανένα! Αν ήταν επιλογή, θα μπορούσαν όλοι να κάνουν παιδιά και μάλιστα όσα και όπως τα θέλουν. Επειδή όμως ακριβώς δεν είναι επιλογή μας, στηρίζομαστε στην πρόνοια και την αγάπη του Θεού. Και σεβόμαστε απόλυτα την όποια επιλογή Του για εμάς, χωρίς να δυσανασχετούμε, να γκρινιάζουμε και να γογγυζούμε. Όλα αντιμετωπίζονται με προσευχή. Άλλωστε, και η Εκκλησία μας κατά το μυστήριο του γάμου εύχεται ο Θεός να ευλογήσει τον γάμο, «ότι σον θέλημα εστίν η έννομος σύζυγία και η εξ αυτής παιδοποιία» και «χάρισι αυτοίς καρπών κοιλίας, ευτεκνίας απόλαυσιν», όπου το «ευ» εδώ έχει την έννοια «εύπορος», «ευσεβής», «ευυδρία» κ.λπ. (ενδεικτικά αναφέρω τον ορισμό της

Αν επιλέξεις τον γάμο, θα κάνεις παιδιά. Το πόσα θα το επιτρέψει ο Θεός. Από πολλά μέχρι κανένα! Αν ήταν επιλογή, θα μπορούσαν όλοι να κάνουν παιδιά και μάλιστα όσα και όπως τα θέλουν

λέξης «ευτεκνία» από το λεξικό της ελληνικής γλώσσας του καθηγητή Γ. Μπαμπινιώτη: «ευτεκνία (n), γονιμότητα, το να κάνει κανείς πολλά παιδιά, (ετυμολ.) αρχ. < ευτεκνος/ πολύτεκνος ευ+τέκνον > Αθήνα 2002, σελ. 696).

Δυστυχώς, όμως, ο σημερινός άνθρωπος δουλεύει υπερβολικά το μυαλό του με τη λογική, υποστηρίζοντας ότι δεν μπορεί να κάνει πολλά παιδιά, γιατί δεν θα έχει να τα τρέξει, να τα ντρέσει, να τα σπουδάσει, να τα ενισχύσει οικονομικά, να τους προσφέρει κάτι παραπάνω, να..., να..., και τις περισσότερες φορές -για να μην πω πάντα- πέφτει εντελώς έξω στις προβλέψεις του. Έχουμε άπειρα παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων, με γονείς που θέλουν να προσφέρουν στα παιδιά τους το καλύτερο -τι εγωιστικό!-, αλλά αυτά να δυσανασχετούν και να υποφέρουν, διότι, πολύ απλά, έχουν εντελώς διαφορετικά όνειρα. Από την άλλη, βλέπεις πολύτεκνες οικογένειες με οικονομικά ή άλλα προβλήματα μεν, αλλά με την ευλογία του Θεού και τηρώντας τον νόμο Του σπουδάζουν τα παιδιά τους και είναι όλα πετυχημένα και ευτυχημένα.

Διότι, ουσιαστικά, τα οικονομικά προβλήματα που επικαλούνται οι περισσότεροι είναι «οικονομικά» προβλήματα. Τα μεγάλα προβλήματα είναι αλλού. Είναι πνευματικά! Είναι στην ουσιαστική έλλειψη πίστεως, αγάπης και εμπιστοσύνης στον Θεό. Ο άνθρωπος φοβάται μην πενήσει, μην αρρωστήσει, μην κακοπαθήσει. Φοβάται τα πάντα, εκτός από τον Θεό. Ο άνθρωπος σήμερα σφίγγεται. Σφίγγεται πολύ και δεν αφήνεται στο θέλημα, την αγάπη και την

3. ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΙΑΣ Ο ΛΟΓΟΣ

Μέσο: ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .07/12/2016 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .07/12/2016

Σελίδα: 21

ΑΡΘΡΟ

πρόνοια του Θεού. Δυστυχώς ο άνθρωπος σήμερα τα ξέρει όλα! Έτσι θέλει να νομίζει!

Στο κατά Λουκάν Ευαγγέλιο (ε' 1-11) βλέπουμε τον Πέτρο να υψακούει στο θέλημα του Κυρίου, που του λέει να πάνε για ψάρεμα μέσα στο καταμεσίμερο, τη στιγμή μάλιστα που το προηγούμενο βράδυ ήταν σκέπη αποτυχία -δεν έπιασαν ούτε λέπι όπως θα λέγαμε εμείς-, τα δίχτυα ήταν έτοιμα για την αυριανή νύχτα και αυτοί έτοιμοι για Ξεκούραση.

Οι περισσότεροι από εμάς σήμερα σίγουρα θα αντιδρούσαμε, και μάλιστα πολύ έντονα, γιατί αυτό που ζητούσε ο Κύριος ήταν εντελώς παράλογο! Και όμως, ο Πέτρος, αν και εξέφρασε μόνο μια μικρή επιφύλαξη για το αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας, βγήκε για ψάρεμα. Και τότε ήταν που διαφεύστηκε πανηγυρικά! Διότι τη δεύτερη φορά ξεκίνησε έχοντας μαζί του κάτι που δεν είχε την πρώτη φορά: την ευλογία του Θεού! Γιατί αυτός που θα σε βάλει στο πλοιαίο μέρα μεσημέρι να πας για ψάρεμα, ενώ αυτό είναι εντελώς παράλογο για σένα, Αυτός να είσαι σίγουρος ότι θα φροντίσει και για την αλιεία και για σένα και για την οικογένειά σου και γενικότερα θα φροντίσει για την προστασία σου.

Στο κατά Ματθαίον (ιδ' 22-34) βλέπουμε πάλι τον Πέτρο να περπατάει πάνω στα κύματα, έχοντας το βλέμμα του στραμμένο προς τον Ιησού. Όταν όμως φοβήθηκε τον δυνατό άνεμο, τη μανιασμένη θάλασσα και πήρε το βλέμμα του από τον Κύριο κοιτάζοντας κάτω, απελπίστηκε και άρχισε να βυθίζεται. Τότε φώναξε: «Κύριε, σώσον με» για να ακούσει τον Κύριο να του λέει: «Ολιγόπιστε! Είς τι εδίστασας».

Αγαπητοί μου, για να μην ακούσουμε και εμείς ποτέ αυτή τη φωνή να μας λέει ολιγόπιστος, ας αφεθούμε στα χέρια του Θεού και στην πρόνοιά Του, χωρίς να πάρουμε το βλέμμα μας από πάνω Του, και ας περπατάμε πάνω στα κύματα χωρίς να φοβόμαστε τίποτα. Τότε θα καταλάβουμε ή μάλλον θα νιώσουμε τι θα πει να ζεις υπό τη σκέπη της αγάπης του Θεού. Όμως πάντα με τον ορθό τρόπο. Αυτόν που ο ίδιος ο Χριστός έχει ορίσει διά του Αποστόλου στην Εκκλησία Του, με τα μυστήρια της εξομολόγησας, της Θείας Ευχαριστίας, του εκκλησιασμού κ.ο.κ., τους κανόνες διδασχίας της σωστής λειτουργίας των ανθρώπων, χωρίς ανασφάλειες, φόβους, ψυχολογικά προβλήματα κ.λπ. Γιατί, όπως όλοι ξέρουμε, μόνο ο κατασκευαστής -στην προκειμένη περίπτωση ο Δημιουργός- είναι αυτός που μπορεί να δώσει τις σωστές οδηγίες χρήσεως για τη λειτουργία του αντικειμένου -εδώ του δημιουργήματος-, δηλαδή του ανθρώπου.

Τελειώνοντας, θέλω να αναφερθώ στην πολυτιμότερη βοήθεια φιλοπολυτεκνικών συλλόγων, όπως η Πανελλήνια Ένωση Φίλων των Πολυτεκνών (ΠΕΦΠ), οι οποίοι με τη βοήθεια του Θεού και πολλών ευσεβειδτων ανθρώπων στέκονται όρθιοι τόσα χρόνια και προσφέρουν ουσιαστική αρωγή στον αγώνα των πολυτεκνών οικογενειών, σε μια χώρα δυστυχώς που, ενώ έχει τεράστιο δημογραφικό πρόβλημα, η κυβέρνηση, αντί να στέκεται ως φιλόστοργη μητέρα για τους πολυτεκνούς, στέκεται απέναντί τους σαν τη χειρότερη μητριά. Δεν περφαεί όμως. «Μη φοβού! Ο Θεός μεθ' υμών και ουδεις καθ' υμών».